

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון יא (תקלא) ♦ שנה יא

פ' וישב ♦ ערב חנוכה ה'תשפג

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען, אלה תולדות יעקב יוסף וגו',

וברש"י פירש בפסוקים כדרכו בקודש על פי הפשטות וסיים שזה אחר ישוב פשוטו של מקרא להיות דבר דיבור על אופניו, ואח"כ מביאו רש"י ממדרש אגדה שדורש מה שתלה הכתוב תולדות יעקב ביוסף, מפני כמה דברים אחת שכל עצמו של יעקב לא עבד אצל לבן אלא ברחל ושהיה זיו אקונין של יוסף דומה לו ליעקב וכל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף וכו' ועוד נדרש בו וישב ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רגזו של יוסף וכו'.

ובאור החיים הק' כתב כי מה שעבר עליו מהרוגז שהכתוב בא להודיע מכירת יוסף וצערו של יעקב הוא שיעקב וכו' ונתגלגלו הדברים כי האדם גורם לעצמו את כל אשר תבאנה עליו, כי אין דבר רע בא מהאדון הטוב לכל ובפרט לידידו יעקב וכיצא בו עכ"ל והרבה פירושים נאמרו בזה למה קפץ עליו רגזו של יוסף, ומה הוא העון שיש בזה שביקש יעקב לישב בשלוה שעל זה יבוא הרוגז של פרשת יוסף, ונראה לומר באופן זה כי ידוע שיש בכל דבר "מחשבה ומעשה", וגם דיבור שזה נחשב כמה פעמים כמעשה, וכדמצינו שאמרו חז"ל שעקימת שפתיו הוי מעשה, ויש בזה חקירה אם הולכים בטר המחשבה או בטר המעשה, ובאמת השלימות של מצוה שאדם עושה צריך מחשבה וגם מעשה, ומצוות צריכות כוונה ויש פוסקים שפסקו שזה מעכב ובפרט במצוה דאורייתא, ויש בזה חילוקים שלפעמים אומרים שמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו, (עיין כל זה בפוסקים לענין הלכה למעשה), אבל בדבר שיש ניגוד בין המחשבה או הכוונה להמעשה דעת הפוסקים בזה שיש אופנים שאין יוצאים ידי חובה בזה, ואין כאן המקום להאריך לענין הלכה למעשה.

ולענינו מצינו בתוה"ק בשני מקומות שהיו ניגודים בין המחשבה להמעשה, אחד אצל יצחק אבינו שרצה לברך את עשיו ובא יעקב וקיבלת את ברכתו בחושבו שהוא עשיו, ואם כן המחשבה היתה בעשיו אבל המעשה בפועל מי שקיבל את הברכות היה יעקב, ולכן יש לחקור מי באמת קיבל את הברכות עשיו או יעקב כי אם הולכים לפי המחשבה אז עשיו קיבל הברכות אבל אם הולכים אחרי המעשה אז קיבל זאת יעקב, ומצינו שיצחק הסכים לברכה ליעקב מכיון שאמר "גם ברוך יהיה", וגם שרו של עשיו הסכים שהברכה שייך ליעקב וגם עשיו בעצמו אמר "יהיה לך אשר יהיה לך" כלומר שהברכות שייכים לך וכמו שכתבו רש"י והמפרשים, ולכן ביקש יעקב לישב בשלוה, כי הברכות שבירכו יצחק אביו שזה הכל בדברים גשמיים שייכים לו, אבל היה עוד עובדא שזה סותר זה שאמרנו שהעיקר הוא המעשה, כי אצל לבן שהחליף את רחל בלאה והביאה אותה ליעקב במקום רחל, ויעקב היו לו במחשבה שזה רחל ולבסוף היה זה לאה, ואם הולכים אחרי המעשה ולא אחרי המחשבה, נמצא שראובן הוא הבכור, מכיון שלמעשה אשתו הראשונה של יעקב היתה לאה וראובן נולד ראשון והוא הבכור, ולכן היה לו ליעקב לכבד את הבכור ולאהוב אותו יותר מכל בניו כי זה ראשית אונו.

המשך בעמ' ב'

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

אלה תולדות יעקב, יוסף.

מפרש רש"י אלה של תולדות יעקב, אלה ישוביהם וגלגוליהם עד שבאו לכלל יישוב. סבה ראשונה יוסף בן שבע עשרה וגו' על ידי זה נתגלגלו וירדו למצרים. זהו אחר פשוטו של מקרא להיות [דבר] דבור על אופניו.

אכן עזרא מפרש: "והטעם אלה תולדות יעקב – אלו המאורעות שאירעו לו והמקרים שבאו עליו. מגזרת מה ילד יום".

הרשב"ם מקדים לפירושו לפרשה הקדמה ארוכה על החשיבות של 'פשוטו של מקרא'. לאחר מכן הוא דוחה את הפירוש של אבן עזרא בחריפות. "אלה המקראות ומאורעות שאירעו ליעקב. והנה זה הבל הוא, כי כל אלה תולדות האמורים בתורה ובכתובים יש מהם שמפרש בני האדם ויש מהם רבים שמפרשים בני בנים, כאשר פירשתי באלה תולדות נח".

גם בפרשתנו מעדיף הרשב"ם לראות במילה 'תולדות'. תולדות של התולדות כי הרי התורה כבר ספרה על הולדתם של השבטים. "ועתה כותב אלה תולדות יעקב בני בניו שהיו שבעים והיאך נולדו. כיצד יוסף היה בן שבע עשרה שנה ונתקנאו בו אחיו ומתוך כך ירד יהודה מאת אחיו והיה לו בנים בכזיב ובעדולם שלה ופרץ זרח ונתגלגל הדבר שיוסף הורד מצרימה ונולדו לו במצרים מנשה ואפרים ושלה יוסף בשביל אביו וביתו עד שהיו שבעים, וכל זה היה צריך משה רבנו לכתוב שעל זה הוכיחם בשבעים נפש ירדו אבותיך וגו'".

הרמב"ן דוחה הן את פירוש רש"י והן את פירושו של אבן עזרא ונותן פירוש משלו:

"והנכון בעיני כי אלה תולדות יעקב, יוסף ואחיו אשר יזכיר, ואחז הכתוב דרך קצרה בשמותם, שכבר הזכירם למעלה, אבל אמר אלה תולדות יעקב, יוסף ואחיו, אשר אירע להם ככה. ואפשר גם כן שירמז "אלה" את כל הנזכרים בספר הזה, שבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה, כי כאשר הזכיר "באלה תולדות עשו" בנים ובני בנים מלכים ואלופים כל אשר היו בהם עד זמן התורה, כן ימנה בתולדות יעקב בניו ובני בניו וכל זרעו, רק יזכיר בהם הפרטים בתולדותם."

כן מפרשים שפסוק זה בא לרמז לנו שתולדותיו של יעקב היו – יוסף מלשון הוספה ורבו, בכל משך ימי חייו, השתדל יעקב להוסיף בקדושה ולהרבות בתורה ובמצות.

כפי שמפרשים ע"פ ויקרא לבנו ליוסף (בראשית מז, כט), דלכאורה הל' בפסוק ל'יוסף מיותר, ויקרא לבנו יוסף. אלא מפרשים שבא לרמז ליוסף לשון הוספה ורבו, שתמיד יהיה מוסיף והולך.

כן רואים אנו בפרשתנו מובא הפסוק "ויחלום עוד" וישנאו אותו עוד" אפ"ל שהמחלוקת בין יוסף לאחיו היה, שיוסף אחז, שלכל האדם צריך שיהיו שאיפות ללא גבול ולא להסתפק בדרגה שבו הוא נמצא, וזה מרומז 'ויחלום עוד' שהוא חלם תמיד לעוד, ואחיו הק' סברו שכל אחד צריך להסתפק בנחלה ובכשרונותיו שקיבל.

וע"ז נאמר גם "ויקנאו בו אחיו" שהם ראו לפי החלום שהוא צדק, ואין דבר העומד בפני הרצון, על כן קינאו בו.

ולכן גם פרשת וישב נקראת תמיד או לפני חג החנוכה או בתוך ימי החנוכה, בכדי לרמז שהלכה היא כבית הלל – שמוסיף והולך ומעלין בקודש.

הק' שהקב"ה מתנהג עם האדם כמו צל, שנראה כמו האדם, כן הקב"ה כביכול נוהג, ולכן דיקדק הקב"ה עם יעקב על זה שאהב את יוסף מכל בניו משום שהוא הבכור במחשבה ולזה יצא סתירה על הברכה שבירכו אביו ולכן לא יכול היה ליישב בשלוה, היוצא לנו מזה לימוד מוסר שצריך אדם לעשות שכל דבריו ומחשבותיו יהיו שוים למעשיו ובפרט במעשה המצוה שאדם עושה שיהיה כוונתו בלתי לה' לבדו בלי שום פניה.

אבל האמת הוא שאצל אדם פשוט זה עבודה הקשה שבמקדש, אבל צדיקי האמת הוא כך שכוונת המצוה ומעשה המצוה שווים אצלם בכל.

ואע"פ שפירשנו שאצל יעקב היה זה כעין סתירה בין מחשבה למעשה זה היה דקה שבדקה ואין לנו שום השגה במעשה הצדיקים ובפרט אבות העולם אבותינו הק', והכל הוא בדרך רמז ודרוש וכבר פירש הבעש"ט הק' על הפסוק תורת ה' תמימה וגו' כלומר שעדיין הוא תמימה עם כל הפירושים הראשונים ואחרונים, מ"מ היא עדיין תמימה, מ"מ ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, וה' נתן לנו את התורה שיהיה מורה לנו את המעשה אשר יעשה, והבן.

אשרי עין שראתה את עבודת הצדיקים

ונחזור לענינינו שעלינו לילך בעקבות אבותינו ולומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב וכן לילך בדרכי רבותינו הק' שבכל דור ודור מה שראינו בעינינו את מעשי הצדיקים בעבודת ה' ואשרי העין שראתה את כ"ק מרן אדמו"ר בעל חוקי חיים זצוק"ל בעבודת ה' בעשיית המצות הן בשבתות ובימים טובים ובפרט בימים הנוראים שכולה היתה אש קודש בכוונה ובמעשה בלתי לה' לבדו, ואשרי האוזן ששמעה את ברכת המצות של תקיעת שופר וקריאת המגילה והדלקת נרות חנוכה בקול ה' בכוח וקול ה' בהדר, וגם בעצם קיום המצות הן דאורייתא והן דרבנן ומנהגי ישראל הכל שוים לטובה זי"ע אמן.

חנוכה – מוסיף והולך

ועלינו לילך בדרכיהם הק' ולומר מתי יגיעו מעשי למעשי הצדיקים וכמו שפירשו הצדיקים שטוב שנגיע למעשי הצדיקים אף בנגיעה קטנה, ולכן נתחזק כולנו יחד ונקבל עלינו להיות מוסיף והולך וכמו שההלכה כבית הלל בהדלקת הנרות של חנוכה הבעל"ט, שידוע שפירשו הספרים הק' המחלוקת של בית שמאי שאומר פוחת והולך כל יום בהדלקת הנרות ובית הלל אומרים מוסיף והולך, שיש דרך לומר כב"ש פוחת והולך דהיינו סור מרע מקודם ודרך בית הלל מוסיף והולך דהיינו מקודם עשה טוב, ופירשו הפסוק סור מרע כלומר שאם רצונך להיות סור מרע תעשה זאת ע"י עשה טוב ולהיות מוסיף והולך וממילא יפול הרע, וע"י נר של חנוכה יסור החשכות של העבירות וזה היה דרך החסידות של הבעש"ט ותלמידיו להיות מוסיף והולך בקדושה וע"י זה יפול הרע אבל עם כל זאת צריכין לעשות תשובה ולכל הפחות הרהורי תשובה קודם עשיית כל מצוה ולימוד התורה וכמו שכתב הבני היששכר בספרו דרך פיקודיך דאם לא כן נאמר עליו הפסוק ולרשע אמר אלוקים למה לך לספר חוקי, וגם הרמב"ם כ' כך בהלכות תשובה, כידוע ויתן ה' שנתחזק כולנו ביחד כולנו ביחד, וגם כל אחד אחד בפרטיות מעשיו וע"י נזכה בחנוכה לקבל פתקא טבא, וכמ"ש בספרים הק' שבחנוכה ובפרט בזאת חנוכה הוא הגמר חתימה טובה של ר"ה ויו"כ והושענא רבא (עיין בספר בת עין פ' ויגש) וע"י נזכה להגאולה השלימה בקרוב בימינו ונזכה לראות את הכהן הגדול בהדלקת נרות הק' בבית המקדש בבית המקדש השלישי שהוא נגד יעקב בחיר שבאבות, ונזכה לכל זה בקרוב ממש מתוך רחמים וחסדים מגולים, אמן ואמן.

אבל יעקב חשב שהבכור הוא יוסף מכיון מכיון שמחשבתו היה על רחל אמו, והוא יוסף הבכור של רחל ולכן אהב אותו ועשה לו כתונת פסים, ולכן קינאו בו אחיו כי אמרו שזה לא מן הדין כי ראובן הבכור, ואם היה נותן זה לראובן לא היה להם שום קנאה ושנאה, כי הבינו כי את הבכור צריכים לכבד ביותר מכל אחיו, כי התורה הק' אומרת ליתן לבכור פי שניים ממה שיש לו אע"פ שאמו הוא שנואה לו, וכמ"ש בפרשת כי תצא כי את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שניים.

ולכן זה הפירוש ברש"י הק' שמכיון שיעקב ביקש לישב בשלוה נמצא שסובר שיעקר הוא המעשה שבירכו אביו, ולפי זה קפץ עליו רוגזו של יוסף שנמצא בזה שעשה שלא כהוגן בזה שאהב את יוסף יותר מכל בניו ועשה לו כתונת פסים בחושו שיעקר הוא המחשבה, וזה הביא לקנאה ושנאה וכמ"ש חז"ל הק' שבשביל ב' מילות שהוסיף יעקב ליוסף גרם כל הגלות של יעקב אביו ובניו למצרים, וכל הגלויות שבאו אח"כ הם שבביל מכירת יוסף שהם מכרוהו מקנאה של אחיו במה שיעקב עשה לו כתונת פסים (וכ"ז רק בדרך אפשר וכו').

ולפי זה יובן מה שאנחנו אומרים בהגדה של פסח "ארמי אובד אבי וירד מצרימה, ולכן ביקש לעקור את הכל, דקשה דהיכן ראינו שלבן (שנקרא ארמי) אובד אבי ועל ידי זה, וירד מצרימה וביקש לעקור את הכל, אבל לפי מה שאמרנו לעיל יובן, מובן שפיר שבזה שרימה את יעקב, שהביא לו את לאה ליעקב גרם שיהיה במחשבה על רחל ובמעשה היה עם לאה.

וזה גרם שיעקב יחשוב שיוסף הוא הבכור כי בתר מחשבה אזלינן וזה היה בניגוד בזה שביקש לישב בשלוה כלומר שאזלינן בתר המעשה שיצחק בירך את יעקב אף שהמחשבה היתה על עשוי, וזה גרם למכירת יוסף ולגלות מצרים ולכל הגלויות עד היום הזה, כפי שכתוב בספה"ק שכל הגלויות הם תשלום של הארבע מאות שנה שלא השלימו ויצאו לפני הקץ, ולפיכך סירב משה לילך לפרעה, אבל הקב"ה חישב את הקץ ורצה שישראל יצאו ממצרים לפי הקץ של רד"ו שנה, שלא יפלו ח"ו ישראל לנו"ן שערי טומאה וכמו שאמרו חז"ל הק' ובספרים הק', ולזה אמרין שביקש לבן לעקור את הכל בזה שהחליף את רחל בלאה.

ועיין באור החיים הק' פרשת ויחי על הפסוק ראובן בכורי אתה וגו' שהארץ לכתוב למה בא לראובן שיקחו ממנו את הבכורה זה הכל בא מלבן שהחליף את אמו ברחל אחותה, ומחשבת יעקב היה ברחל ולכן היה פגם לראובן ולכן לא קיבל את הבכורה אלא יוסף מכיון שמחשבת יעקב היה על רחל ולא על לאה אמו ע"ש באורך.

למה באמת קפצה עליו רוגזו של יוסף

ועוד אפשר לומר בדרך אפשר למה באמת קפצה עליו רוגזו של יוסף, כי ידוע שאברהם אבינו היתה מידתו חסד ויצחק מידתו גבורה ויעקב מידתו תפארת, שהוא ממוצע בין חסד לגבורה כי חסד לבד אין זה שלימות אמיתית וצריך גם לפעמים להשתמש בגבורה דקדושה ולכן אברהם אף שהיה חסד מדתו, ולזה קירב את ישמעאל ואמר להקב"ה לו ישמעאל יחיה לפניך מ"מ ניסה אותו ה' במידת גבורה ואמר לו קח נא את בנך את יחידך את יצחק והעלהו לעולה, שהיא מידת גבורה וגם גירש את ישמעאל והגר אימו, על פי ציווי השם שישמע לקול נבואת שרה.

וכן יצחק שמדתו גבורה מכל מקום היה לו גם כן מידת החסד שקירב את עשיו ואהובו, אבל יעקב מידתו תפארת שהוא ממוצע בין חסד לגבורה וזה השלימות ולכן היה יעקב מובחר שבאבות וכמ"ש חז"ל הק'. וכאן נמצא שיעקב לא קיים מצות כיבוד אב ואם כ"ב שנים שהיה אצל לבן, ולכן כעת שחזר לאביו רצה לקיים מצות כיבוד אב ולנהוג במידת יצחק שהוא גבורה, ולכן הקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט של שיערה וכתוב ה' צילך וגו' ופירש הבעש"ט

פניני חיים

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו הנה כאשר בא אל הצדיק השלם האמיתי, אדם שהוא בעצמו צדיק ושלם במעשיו, ניתוסף עי"ז להצדיק דעת דקדושה והתחכמות בעבודת השי"ת, לא כן כאשר יבוא אדם פשוט הפגום במעשיו, הוא ירבה בלבול הדעת להצדיק בערוב מחשבתו שאינם טובים, ועל זה אהב ישראל את יוסף מחמת כי בן זקונים הוא ל"ו ותרגומו ארי בר חכים הוא ל"ה, היינו שבסיבתו ניתוסף בו ביעקב בעצמו החכמה והתבונה, בבחינת תלמיד חכם המחכים את רבו .

(שומר אמונים)

לך נא ראה את שלום אחיך והשיבנו דבר (לז-יד) יעקב אבינו ידע שהאחים שונאים את יוסף, והיה חושש שמא יאונה לו רע, לפיכך אמר תחילה לך ואשלחך כדי לעשותו לשליח מצוה לקיים כיבוד אב, והרי שליחי מצוה אינם ניזוקים, אולם עדיין חושש היה מפני הדרך חזרה שאז כבר איניו שליח מצוה, ויש שיטה שאומר ששליחי מצוה אינם ניזוקים זה דווקא בהליכתם אבל לא בחזרתם, לפיכך אמר והשיבנו דבר, כדי לעשותו שליח מצוה גם בחזרתו

(אור החיים הק')

את אחי אנכי מבקש (לז-טז) יש לרמוז כשבא לבקש אותו ית"ש בתפילה ואומר לשם יחוד וכו' בשם כל ישראל, עי"ז תפילתו נשמעת, הגם שאינו צדיק כ"כ לילך בדרך התורה תמיד, נחשב לו כאילו קיים, זהו שנאמר את אחי, כשאני מדבק את עצמי עם אחינו בני ישראל אז עי"ז אנכי מבקש, יכול אני להתפלל ויקובל תפילתו, הגם שאין אני הולך ח"ו בדת התורה כראוי, זהו שנאמר וימצאם בדותן, בדת של תורה.

(זרע קודש)

וימשכו ויעלו את יוסף (לז-כח) לפי משפט הלשון הול"ל וימשכו את יוסף ויעלוהו והנראה להודיע צדקת יוסף דבר להורות כי בעת העלותו עדיין הוא יוסף הצדיק כבתחילה שלא הררה אחר מידותיו ית' ולא הררה אחר אביו שגלגלו לידי סיבה זו וחשבו לזכות כי מגלגלין זכות עי"ז זכאי

(תפארת שלמה)

ותתפשהו בבגדו לאמר (לט, יב)

ואמרו חכ"ל (סוטה לו, עב) שדיקונו של אביו נראתה לו ואמר לו עתידין אחיך שיכתבו על אפוד רצונך שימחה שמך. להורות בא כי האפוד הקשור על החושן שהוא כנגד הלב לרמוז לבל ידמה בנפשו שאם יחטא אך הפעם, תשבע נפשו ויתבטל בכך תאוותו וירפה ממנו היצר, כי הטינא שתיכנס בליבו ירדפהו ויקשקשו בקרבו כל ימיו..

(חוקי חיים)

אבות עיתר

ערב חנוכה – אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה לדעת בארץ דרכך וגו' דהנה השפע והבהירות חדשה להוריד על נשמת ישראל ולכן מדליקין נרות חנוכה שהם אור לרמז על אורות הבהירות שמתחילין אותן הימים

(תולדות אהרן)

יום א' דחנוכה – ועל כן כל שמונת ימי חנוכה כלהו כלולין ביום הראשון לחודש, ומעתה כך הפירוש של דברי הש"ס, מאי חנוכה, היינו למה נקראו ימים אלו חנוכה חנוכה, על זה אמר בכ"ה בכסלו ימי דחנוכה, באותו יום כלולין כל יומי דחנוכה לכן נקרא חנוכה.

(שם משמאל)

הגם שסידר האר"י בכוונת (פרי עץ חיים ש' חנוכה) שם א-ל ליל הראשון של חנוכה, אמנם ההמשכה משם זה מאיר לכל השמונה לילות בסוד שם א"ל המאיר לתמניא תיקוני דיוקנא, וזה שאמרו חז"ל בכה בכסלו תמניא יומין אינון, היינו שבכה בכסלו שכוונתו בשם א-ל, בו נכלל כל תניא יומין וממנו יוצאת האורה.

(עבודת ישראל)

ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ירמח על מזחה ונרות חנוכה, שבמזחה נרשם שם שדי לכוין בכל לילה שם אחד מ-יג מדות של רחמים ובליל הראשון הוא שם אל, ורמז הכתוב שעל די מזחה בימין וגו' חנוכה משמאל יתן לכם רחמים שיושפע עלינו שפע רחמים וחסדים

(כ"ק אדמו"ר זי"ע ב' חוקי חיים)

בחנוכה נפתח פתח של יראת שמים בכל איש ישראל ולכן קבעו מצות הנרות, כי כשנפתח יראת ד' בלב האדם יכול לקבל אור התורה שהם הפנימיות

(שפת אמת)

עיקר קדושת החנוכה ע"י הכהנים ולכן כמו שהנרות הללו קדש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד להגיע מהם שפע וקדושה, כן ק"ו שהנרות והאורות הכהנים והצדיקים קדש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם רק לראותם בלבד להגיע מהם יראה עילאה ע"י הראיה בהם כמ"ש וראו כל עמי הארץ וכו' ויראו ממך, פי' על ידך יגיע להם היראה כי הראיה בהצדיקים הקדושים הללו מועלת ליראת שמים.

(תפארת שלמה)

בחנוכה גומרים את גזר דין שנחתם ביום כיפור ורמז לדבר בפסוק תשב אנוש עד דכ"א, כלומר שאפשר לשוב בתשובה עד דכ"א בגימטריא כ"ה בכסלו

(צמח צדיק)

עובדות חיים

מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו (ל"ז - כ"ו)

הרה"ק רבי יחיאל מאיר ליפשיץ מגוסטינין זיע"א מתלמידי הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א, הוכיח פעם סוחר שהיה מוצץ דמם של עניים בהלוואות בריבית קצוצה, ועם זאת היה מדקדק להתפלל בציבור שלש פעמים ביום, ובין השאר אמר לו "מה בצע" ראשי תיבות בקר צהריים ערב, מה תועלת יש בתפילותינו שחרית מנחה וערבית "כי נהרוג את אחינו" אם בעת ובעונה אחת אנו עוסקים בהריגת אחינו בני ישראל על ידי עושק ולחץ בלא רחמים.

אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו (ל"ט כ"ג)

סיפרו להרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, על רבי אחד המחולל מופתים שאין הבריות חדלים לדבר עליהם. חייך ואמר: כתוב בפרשה "אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו" אין רואים אצלו מופתים, ואף על פי כן הוא יוסף הצדיק באשר ה' אתו.

וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום (לז, ב)

מתוך גנותם למדנו שבחם, שלא דיברו אחד בפה ואחד בלב. (רש"י) כ"ק האדמו"ר רבי יחזקאל משינאווא זצ"ל הקפיד תמיד שיהיה תוכו כבדו. בהיותו פעם בעיר אוהעל נשא דרשה בבית הכנסת וכעבור שנים התעורר ספק בליבו האם כל כוונתו בדרשה זו היתה לשם שמים... מה עשה? קם ושב לעיר אוהעל וציוה להכריז שיבואו כולם לבית הכנסת כי רוצה לדרוש לפניהם, ואכן נתאספו כל אנשי העיר לשמוע דרשתו. עלה רבי יחזקאל על הבימה וכך אמר: שמעו נא רבותי! לפני שנים אמרתי כאן דרשה ולא הייתה כוונתי לשמים בשלימות, זהו חטא גדול לדרוש בכוונות לא רצויות ופניות לחוץ. רציתי איפוא לחזור בתשובה על זה, על כן באתי לכאן וכינסתי אתכם, כדי שיהא ממש באותו מצב כמו שהיה אז בשעת הדרשה. והנני מבקש באזני כולכם מהקב"ה שימחל לי.

(מגדולי החסידות)

הליכות חיים

אם יוצא ידי הידור בנרות הדולקים כמה ימים

ובאמת יש לדייק גם מדברי הגמרא שאינו יוצא בכהאי גוונא, דהנה בגמרא (שבת כא): איתא: תנו רבנן מצות חנוכה נר איש וביתו והמהדרין נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין, ב"ש אומרים יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך, וב"ה אומרים יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך, עכ"ד הגמרא.

והנה, אי נימא דב"ה שאמרו מוסיף והולך מיירי גם ככה"ג שמוסיף על הנרות דאתמול, וזה נכלל בכלל המהדרין, וא"צ דוקא "שידליק" יותר, א"כ פוחת והולך דקאמרי ב"ש ג"כ מיירי באופן זה, שביום ראשון מדליק ח' נרות גדולים הדולקים עד למחרת בשעת חיוב ההדלקה, ואז בליל שני יכבה נר אחד, וכן בכל לילה ולילה. וזהו דבר שלא יתכן לומר, דלב"ש יא נקרא באופן כזה קיום מצות נר חנוכה, ע"י כיבוי הנרות, ולא ע"י הדלקתם.

וגם לפי זה איך יברך לב"ש להדליק נר חנוכה כמבואר בגמרא (שם כג.), והלא אינו מדליק כלום [ובשלמא לב"ה ככה"ג עכ"פ מדליק נר אחד, אבל לב"ש אינו מדליק כלום], וכי יברך לכבות נר חנוכה. – אלא על כרחך, דב"ש וב"ה לא מיירי כלל בזה, ובכה"ג ס"ל דאינו יוצא, רק פליגי כמה צריך "להדליק" בכל יום. וכן מורה גם פשוט הלשון ב"ש אומרים ביום ראשון "מדליק" שמונה נרות, ודו"ק.

ועוד, דבגמרא נאמרו שני טעמים אליבא דב"ה, כנגד ימים היוצאין, או משום דמעלין בקודש ואין מורידין. – ובשלמא למ"ד כנגד ימים היוצאין, היה מקום לומר דגם כשמוסיף נר ניכר הימים היוצאים. אבל לטעמא דמעלין בקודש ואין מורידין, אי אפשר לומר כן, דאילו מיירי כשמוסיף נר אחד על הנרות שהדליק אמש, א"כ נמצא שהוריד שכבר דלקו מימים רביעי דחנוכה, שמוסיף נר אחד על השלושה שכבר דלקו מימים הראשונים, נמצא דעכשיו בשעת ההדלקה הוריד בקודש, דמקודם דלקו כבר שלושה ועכשיו מדליק רק אחד. ואף שהרואה יראה הוספה, מ"מ בשעת ההדלקה הוריד בקודש, ועכ"פ לא העלה כלום בקודש, דבכל לילה הדליק רק אחד. – ועל כרחך דלא מיירי בכה"ג, רק צריך "להדליק" ממש...

מאת הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בק"ק קראלי מח"ס גם אני אודך

שאלה: הדליק ביום ראשון דחנוכה נר גדול הדולק כל החנוכה, וכך ביום השני הדליק נר גדול נוסף הדולק כל החנוכה, וכן הלאה, שנמצא שצריך להוסיף בכל יום רק נר אחד. – האם יוצא בזה ידי ההידור, שהרי נמצא שבכל לילה דולק נרות כמנין הימים. או דילמא, שצריך דוקא להדליק בכל יום כמנין הימים, ולא סגי במה שכבר דולק מאתמול.

תשובת הגאון רבי יקותיאל ליברמן שליט"א בספרי גם אני אודך: נראה פשוט דצריך דוקא להדליק בכל לילה נרות כמנין הימים, ולא סגי להוסיף על הנר הדולק מאתמול, וכן משמע ברוקח (סימן רכה) שכתב לענין מספר הנרות של המהדרין מן המהדרין: "שהם ל"ו נרות", ובאופן שאינו מדליק בכל לילה רק נר אחד, אין מספר הנרות ל"ו. וכן משמע קצת ברמב"ם (פ"ד מהל' חנוכה ה"ב) שכתב: בליל שני מדליק עשרים, ובשלישי שלשים. ולא כתב דיכול להוסיף על של אתמול. – ובפרט לפי פנימיות הענין של נרות חנוכה שהם ל"ו נרות, ומספר התיבות של "הנרות הללו" הם ל"ו כנגד מספר הנרות, ובדאי שצריך דוקא מספר זה.

וביותר לדעת הגר"א (תרעו, ה) שכתב לחלוק על המחבר, וס"ל דמברך על הנר העיקר, וא"כ ככה"ג שיוסיף על הנר של אתמול, נמצא מברך על נר ההידור, שהרי הנר הראשון שהיה העיקר דלוק כבר.

וגם דעת הפמ"ג (סימן תרעו א"א סק"ג, ומשבצ"ז סק"ה. וס' תרע"ב א"א סק"ג) שאין להפסיק בין הדלקת הנרות אפילו לאמירת הנרות הללו, ודלא כהמג"א (תרעו סק"ג). – ואם הפסיק בדיבור בין הנרות, דעת הפמ"ג (סימן תרעא משבצ"ז סק"א) דראוי לברך שנית [ועיין שו"ת מנחת יצחק (ח"ו סימן טד) שחולק על דבריו]. – א"כ לדעת הפמ"ג, ודאי שאין נכון להוסיף על של אתמול, דא"כ הוי הפסק מרובה, וגם איך יחול הברכה דעכשיו על מה שהדליק אתמול. ובפמ"ג משמע דהברכה קאי על כל הנרות, ולכן אסור להפסיק בדיבור עד שיגמור להדליק כולם, וכאן שדולק כבר מאתמול אי אפשר שיחול הברכה אף עליהם.

ומלשון השו"ע (תרעה, א) ג"כ משמע כן, שכתב: עשית שהיתה דולקת כל היום שהדליקה מערב שבת למצות חנוכה, למוצאי שבת מכבה ומדליקה לשם מצוה. והטעם מבואר במשנ"ב (סק"ג), שאין מועיל מה שהדליקה אתמול לשם מצוה, דכל יומא ויומא מילתא באנפי נפשה היא.

שר וגדול נפל בישראל

יחד עם כל בית ישראל אבלים אנו על פטירתו הפתאומית של עמוד ההוראה הדיין והפוסק הנודע ידיד נאמן למרן רבינו שליט"א ותומך מוסדותינו הק' הגאון ר' חיים יעקב מנחם שוורץ זצ"ל ומשגרים אנו ברכת תנחומין לבנו העומד לימיניו הרה"ג דוד נתנאל שוורץ שליט"א ולכל בניו הרבנים הגאונים שליט"א בהמשך דרכו תנוחמו מן השמים

מאות כבר נושעו! ומה איתך?

רוצים גם ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' תרמו! וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון
רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 055-6798152
באימייל: 3118494@gmail.com

מבצרי התורה והחסידות איגוד תלמידי וחסידיו

קראלי

מיסודם וע"ש רבותינו הק' זי"ע ♦ בנשיאות מרן רבינו שליט"א

עולו ואתכנשו להילולא דצדיקיא

של רבינו הגדול האי רעיא מהימנא קדישא שר התורה והחסידות גאון ישראל וקדושו עמוד ההוראה, המנורה הטהורה, פועל הישועות

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקלה"ה

בליל ההילולא יום ג' פרשת ויגש אור לד' טבת תשפ"ג

תתקיים סעודת הילולא וסיום הש"ס

ובחצות הלילה תפילת רבים לישועת הכלל והפרט

ברחבת ציונו הק' בבית החיים סגולה פ"ת (ליד ספינקא)

רחמנא אידכר לן בזכותא דמשה רעיא מהימנא

לזכר עולם יהיה צדיק

האדמו"ר מצאנז זמיגרעד
רבי חיים נפתלי אהרן זצ"ל
בהגה"ק אר"י לייביש זיע"א
נלב"ע כא כסלו תשעח

לעילוי נשמת

הרה"ח שלום הכהן גולדמן ז"ל
בהר"ר צבי אלימלך ז"ל
נלב"ע ו' כסלו תשפ"ג
ת. נ. צ. ב. ה

לזכר עולם יהיה צדיק

אדונינו מורינו ורבינו
הגה"ק יצחק צבי משה זצ"ל
ברא כרעא דאבואה
אדמו"ר אביגדור מוזס זצ"ל

מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א
ת. נ. צ. ב. ה

לעילוי נשמת

מרת סימי מימי מלכה ע"ה
בת פרלה ז"ל
נלב"ע י"ב בכסלו ה'תשפ"ב
ת. נ. צ. ב. ה

לעילוי נשמת

הגה"צ משה וועבר זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלבע יב כסלו תשפא
ת. נ. צ. ב. ה